

ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETMEN ADAYLARININ ZİHİNSEL YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLERİN SPORTİF ETKİNLİKLERİNE VE SPORA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Araştırma Makalesi / Research Article

Akdal, D. ve Başkonuş T. (2021). Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Zihinsel Yetersizliği Olan Bireylerin Sportif Etkinliklerine Ve Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ün1(ersite20 SBE Dergisi*, 11(1), 1-20. Geliş Tarihi: 02.06.2020 Kabul Tarihi: 27.02.2021 E-ISSN: 2149-3871

DOI: <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.747278>

Dr. Öğr. Üyesi Deniz AKDAL
Ahi Evran Üniversite, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü
denizakdal@gmail.com
ORCID No: 0000-0001-9272-3422

Dr. Turan BAŞKONUŞ
baskonusturan@gmail.com
ORCID No: 0000-0001-8932-7656

ÖZ

Bu araştırmanın amacı özel eğitim öğretmen adaylarının spora ve zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumlarının betimlenmesidir. Araştırmaya Ankara, Nevşehir Hacı Bektaş Veli, Adnan Menderes, Hacettepe ve Haşan Kalyoncu üniversitelerinin özel eğitim bölümünde öğrenim gören 184 öğrenci (128 kız, 56 erkek) gönüllük esasma göre katılmışlardır. Araştırmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada, veri toplama sürecinde "Kişisel Bilgiler Formu", "Zihinsel Engelli Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutum Ölçeği" ve "Spora Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma verilerinin test edilmesinde 0.05 anlam düzeyi temel alınmıştır. Verilerin analizinde alt probleme ilişkin maddeler gruplandırılarak, frekans (f), yüzde (%), ağırlıklı ortalama (X) ve standart sapma (SS) gibi betimsel istatistiklerle birlikte bağımsız t-testi ve ANOVA teknikleri kullanılmıştır. Anlamli farklılığın etki büyüklüğünü hesaplamak için Cohen'd kullanılmıştır. Araştırma sonuçları özel eğitim öğretmen adaylarının zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine ve spora yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir. Özel eğitim öğretmen adaylarının spora yönelik tutumları; cinsiyet, sınıf düzeyi ve sportif etkinliklere katılma durumlarına göre farklılaşmamaktadır. Özel eğitim öğretmen adaylarının zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumları cinsiyet, sınıf düzeyi, ailesinde ya da arkadaşları arasında özel eğitim gereksinimi olan birey olup olmama durumu ve sportif etkinliklere katılma durumlarına göre farklılaşmamaktadır. Sadece sportif etkinliklere yönelik olumsuz tutum boyutunda cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Özel eğitim, Zihinsel yetersizlik, Sportif etkinlikler.

EXAMINING THE ATTITUDES OF PROSPECTIVE SPECIAL EDUCATION TEACHERS TOWARDS SPORTS AND SPORTS ACTIVITIES OF MENTALLY DISABLED INDIVIDUALS

ABSTRACT

The aim of this research is to determine the attitudes of prospective special education teachers towards sports and the sports activities of mentally disabled individuals. 184 students participated in the research on a voluntary basis. Relational screening method was used in the research. In the testing of the research data, the significance level was accepted as 0.05. In the analysis of the data, the items concerning the sub-problem were grouped and Independent t-test and ANOVA techniques were used together with descriptive statistics such as frequency (f), percentage (%), weighted average (X) and standard deviation (SD). The Cohen'd was used to calculate the effect size of the significant difference. The results of the research demonstrate that prospective special education teachers have high-level attitudes

towards sports and sports activities of mentally disabled individuals. It was determined that there was statistically no significant difference in the attitudes of prospective special education teachers towards sports concerning the variables of gender, grade, and participation in sports activities. Similarly, it was determined that there was statistically no significant difference in the attitudes of prospective special education teachers towards sports activities of mentally disabled individuals concerning the variables of gender, grade, having an individual with special education needs within the family or among friends, and participation in sports activities. It was determined that there was no significant relationship between the attitudes of prospective special education teachers towards sports and their attitudes towards sports activities of mentally disabled individuals.

Keywords: Special education, Mentally disabled, Sports activities.

1. GİRİŞ

Zihinsel yetersizlik, özellikle bireyin bilişsel, dil, motor ve sosyal becerilerinin gelişme dönemlerinde, zekânın genel düzeyini etkileyen becerilerin düşüklüğünden kaynaklanan zihinsel gelişiminin durması ya da uygun şekilde tamamlanamamasıdır (World Health Organization, 1996). Zihinsel yetersizlik birçok nedene bağlı olarak gelişebildiği gibi birçok durumda sebepleri net olarak bilinmemektedir (Eripek, 1998). Bu yüzden zihinsel yetersizliği olan bireylerin tüm gelişim alanlarında desteklenmesi önemlidir (Beirne-Smith, Patton and Kim, 2011). Dolayısıyla özel gereksinimi! bireyleri topluma kazandırmak amacıyla onların mevcut bedensel, zihinsel ve sosyal becerilerini geliştirecek şekilde eğitim gereksinimlerinin karşılanması önem kazanmıştır (Sucuoğlu ve Diken, 1999). Spor bu eğitim gereksinimlerinin karşılanmasında önemli bir yer oluşturmaktadır. Zihinsel yetersizliği olan bireylerin sahip oldukları potansiyelin tamamını kullanabilmeleri için başarıyı tatmaları oldukça önemlidir. Özenle hazırlanmış ve planlanmış fizik egzersizleri, sportif etkinlikler veya spor programları bu kimselerin başarıyı tatmalarına yardımcı olur (Kınalı, 2003). Sporun normal gelişim gösteren bireyler üzerinde yaptığı olumlu etkilerin tümünü ve hatta daha fazlasını yetersizliği olan bireyler üzerinde de gözlemlemek mümkündür. Her spor etkinliği engelliler için en başta toplumsal bir deneyimdir. Bunun yanında spor doğal ortamı içinde bulunan tüm bireyleri farklı şekillerde etkilemekte ve tüm gelişim boyutlarını desteklemektedir (İlhan ve Esentürk, 2015). Amaçlı ve anlamlı biçimde düzenlenen hareket eğitimi programları, zihinsel yetersizliği olan çocuğun tüm gelişim yönlerini etkiler. Hareket kavramı, spor, dans, alıştırma ve keşfedici hareketleri kapsar. Tüm insanların hareketleri bu anlamdadır. Hareketler yolu ile elde edilen bu deneyimler kendi başlarına bir amaç değil, büyüme ve gelişmede sürekli ve etkili temel araç olarak düşünülmelidir (İlhan, 2009).

Zihinsel yetersizliği olan bireyler, zihinsel ve fiziksel yeterlilikleri açısından toplumda beklenen düzeyde performans sergilemediklerinden dolayı, içinde buldukları ortama uyum sağlamakta güçlük çekmektedirler (İlhan ve Esentürk, 2015). Spor, yetersizliği olan bireylerin kendilerini gösterebilecekleri ve yetersizliklerinin olumsuz etkilerini ortadan kaldırmaya çalışabilecekleri bir araç olabilir. Bireyler gelişim özellikleri bakımından farklılıklar göstermektedirler. Bireysel farklılıklardaki yeterlilikler ve yetersizlikler bireylerin gelişim özellikleri üzerinde etkili olmaktadır. Bireylerin yetersizliklerden olumsuz olarak etkilenme düzeyleri arttıkça bireylerin gelişimleri istenilen duruma gelememekte veya yaklaşamamaktadır. Bu yüzden özel gereksinimi! olan bireylerin birçok açıdan desteklenmesi gerekmektedir. Beden eğitimi ve spor etkinlikleri yetersizliği olan bireylerin gerek engelleri dolayısıyla içinde buldukları ruh hali ve gerekse toplumun kendilerine karşı olan tavırlarının doğal sonucu olarak ortaya çıkan saldırganlık, öfke ve kıskançlık gibi duygularını kontrol etmelerini sağlar (Kınalı, 2003). Spor, büyüme çağındaki çocuklar için hem bedensel sağlık ve fiziksel gelişim yönünden, hem de iyi bir kişilik oluşması ve ruh sağlığı bakımından yararlı ve gereklidir. Spor, kaliteli yaşamın bir parçası ve en yararlı sosyal etkinliklerden biri olarak kabul edilmekte ve çocukların da bu etkinlikten pay almaları gerekli görülmektedir (Siedentop, Hastie and Van der Mars, 2019). Spor etkinliklerinin normal gelişim gösteren bireyler üzerindeki olumlu etkisi özel gereksinimli çocuklar üzerinde de gözlemlenmektedir. Bu açıdan bakıldığında sportif aktivitelere katılan birey bir araya gelerek bir gruba ait olma, paylaşma, işbirliği duygularını yaşayarak olumsuz duygularından kurtulur, yetersizliği olan bireyleri gözleyerek kendine karşı olumlu tutum geliştirir. Sportif aktiviteler yolu ile bireyin çevresi genişler ve daha anlamlı bir yaşam sürme şansı yakalar. Spor kişilere özü ile başa çıkmasını ve özrünü hafifletmesini öğreten, kas ve sinir sistemini, zihinsel reaksiyonlarını, vücudun fizyolojik ve metabolik gelişimini destekleyen bir araçtır (Temür, 2007). Spor sayesinde çevre ile iletişim kuran yetersizliği olan birey, paylaşma ve özgüven duygularının da gelişeceği

rehabiliteler ile sosyalleşir (Kabasakal, 2007). Günümüzde yetersizliği olan bireyler, normal gelişim gösteren bireylerin yaptığı spor branşlarının birçoğunu başarıyla yapmaktadır. Zihinsel yetersizliği olan bireylerin sosyal, duygusal, fiziksel, zihinsel ve hareket gelişimi özellikleri ele alındığında eksik kalan ya da aksayan birçok olumsuzluğun giderilmesi bakımından sportif etkinlikler, gruba ve topluma ait olma duygusunu geliştirmek, olumlu benlik kavramını yüceltmek, zihinsel beceriler kazandırmak, fiziksel ve psikolojik sağlığı desteklemek gibi birçok amaca hizmet etmektedir (İlhan ve Esentürk, 2015).

Alan yazma bakıldığında spor, sağlıklı ve mutlu bir yaşam için gerekli bir uğraştır ve tüm insanlar için önemlidir. Ancak sporun, yetersizliği olan birey için daha farklı bir önemi vardır. Çünkü spor zaten yaşamlarında birçok engelle karşılaşan ve bu engellerin yarattığı stresle birlikte yaşayan yetersizliği olan bireylere yeni bir pencere açabilmektedir (Manoli, Bandura and Sownward, 2020). Normal gelişim gösteren çocuklar gibi zihinsel yetersizliği olan çocuklarda sosyal, biyolojik ve psikolojik gereksinimlere ihtiyaç duymaktadırlar (Cramm, Finkenflügel, Kuijsten and Van Exel, 2009). Bu gereksinimlerin desteklenmesinde spor ve sportif etkinliklerin önemi olduğu bilinmektedir. Ayrıca yetersizliği olan insanların toplum içerisinde yer almasını kolaylaştırıcı rol oynayan spor, kişinin benlik kavramının gelişmesine ve kendini gerçekleştirebilme kabiliyetinin de artmasını sağlar (Pehlivan, 2010). Bununla birlikte zihinsel yetersizliği olan çocuklar, zihin ve fizik faaliyetleri açısından toplumun beklentileri seviyesinde performans gösteremedikleri için, yaşadıkları çevreye uyumda da güçlük çekerler. Çeşitli şekillerde gösterdikleri uyum bozuklukları, üzerinde uğraştıkları sosyal ve akademik ödevlerde çeşitli başarısızlıklar yaşamalarına sebep olur. Gerçekte ise, zihinsel yetersizliğe sahip oldukları potansiyelin tamamını kullanabilmeleri için başarıyı tatmaları yararlı olacaktır. Özenle hazırlanmış ve planlanmış fizik egzersizleri, sportif etkinlikler veya spor programları bu kimselerin başarıyı tatmalarına yardımcı olur. Aynı zamanda bu tür programların sahip olduğu birçok tabii özellik, zihinsel yetersizliği olan çocukların çevreye olan uyumlarının sağlanmasında daha gerçekçi tedavi veya iyileştirme stratejileri olarak kullanılabilir (Kınalı, 2003). Toplumda yaşayan her bireyin sporla ilgili aktivitelere ihtiyacı olmaktadır. Özellikle sporun öğretici etkisi göz önünde bulundurulduğunda özel gereksinimli çocuklar üzerinde etkisi ayrı bir önem kazanmaktadır. Ayrıca sporun öğretici özelliği dışında kişilerin kendini rahat hissetmeleri ve vücut sağlığı açısından da önem kazanmaktadır. Zihinsel yetersizliği olan bireyler üzerinde birçok gelişim alanı etki etmektedir.

Spor etkinlikleri özel gereksinimli çocukları toplumsal deneyimlere hazırladığı gibi bireylerin çeşitli gelişim alanlarını etkilemekte ve desteklemektedir (İlhan ve Esentürk, 2015). Bu gelişim alanlarının desteklenmesinde öğretmen ve uzman kişiler önemli bir yer oluşturmaktadır. Bireyler gelişim aşamalarının bazı dönemlerinde ebeveynlerinin dışında öğretmenleri tarafından da desteklenmektedir. Özel gereksinimli çocukların eğitimleri ile ilgilenen öğretmenlerin büyük bir kısmını özel eğitim öğretmenleri oluşturmaktadır. Bununla birlikte sportif etkinliklere katılmak günümüzün önemli faaliyetlerinden birisidir (Dever, 2019). Bu yüzden özel gereksinimli çocukların eğitimi ile ilgilenen öğretmenlerin spora ve sportif etkinliklere ilişkin olumlu tutumlarının çocukların gelişimleri üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Çocuklar üzerinde bu kadar etkisi bulunan spor ve sportif aktiviteler, özel gereksinimli çocukların eğitiminde görevli öğretmenlerin bu kavramlara yönelik tutumları ile önem kazanmaktadır. Tutum, kişinin kendisine ve dış dünyasındaki olaylara karşı duygu ve güdülerini temel alarak geliştirdiği zihinsel, bilişsel, duygusal ve davranışsal ön eğilimidir (İnceoğlu, 2011). Tutum, öğrenmeyle kazanılır ve bireyin davranışlarına yön verir (Ülgen, 1996). Tutumlar, insan davranışlarının en önemli tayin edicilerinden biridir. Bireylerin tutumları; sevgileri, nefretleri ve davranışlarını önemli ölçüde etkiler (Morgan, 1991). Bu bakımdan tutumların ölçülmesi, ilgili nesne ya da duruma ilişkin insanların sahip oldukları tutum derecesinin bilinmesi istenen bir durumdur (Erkuş, 2003).

Öğretmen adaylarının özel gereksinimli öğrencilerin eğitim süreciyle ilgili olarak tutum ve görüşlerini içeren çalışmaların (Bender, Vail and Scott, 1995; Hastings and Oakford, 2003; Shippen, Crites, Houchins, Ramsey and Simon, 2005; Özokçu, 2018) ve öğretmen adaylarının zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin sportif etkinliklerine ilişkin tutumlarına yönelik çalışmaların (Kırımoğlu, Esentürk, İlhan, Yılmaz ve Kaynak, 2016; Kırımoğlu, Dalli, Yılmaz ve Say, 2017; Gülünay, Kayışoğlu ve İlhan, 2019; Dursun, Güler ve Bozkurt, 2019) varlığı dikkat çekmektedir. Ancak özel eğitim öğretmen adaylarının zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin sportif etkinliklerine ilişkin tutumlarına yönelik çalışmanın olmaması bu araştırmayı önemli kılmaktadır. Özel gereksinimli öğrencilerin eğitimi ile ilgilenen

öğretmenler ağırlıklı olarak, üniversitelerin özel eğitim bölümlerinden mezun olan öğretmenlerdir. Bu öğretmenler, yetersizliği olan öğrencilere eğitim veren alan uzmanlarıdır. Sporun özel eğitimdeki yeri ve önemi göz önüne alındığında özel eğitim öğretmen adaylarının zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumlarının incelenmesi önemli görülmektedir. Bu araştırmada özel eğitim öğretmen adaylarının spora ve zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumlarının betimlenmesi amaçlanmıştır.

2. AMAÇ

Bu araştırmada özel eğitim öğretmen adaylarının spora ve zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumlarının ortaya konması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

Özel eğitim öğretmen adaylarının spora yönelik tutumları ne düzeydedir?

Özel eğitim öğretmen adaylarının spora yönelik tutumları cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır ?

Özel eğitim öğretmen adaylarının spora yönelik tutumları sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

Özel eğitim öğretmen adaylarının spora yönelik tutumları sportif etkinliklere katılma durumu değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

Özel eğitim öğretmen adaylarının zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumları ne düzeydedir?

Özel eğitim öğretmen adaylarının zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumları cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

Özel eğitim öğretmen adaylarının zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumları sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

Özel eğitim öğretmen adaylarının zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumları ailesinde ya da arkadaşları arasında özel eğitim gereksinimi olan birey olup olmama değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

Özel eğitim öğretmen adaylarının zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumları sportif etkinliklere katılma durumu değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

Özel eğitim öğretmen adaylarının spora yönelik tutumları ile zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama araçları ile verilerin analizi ve yorumlanması kısımları açıklanmıştır.

3.1. *Araştırma Modeli*

Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Deneysel olmayan araştırmaların bir çok türü olmasına karşın en bilinen örneği tarama türüdür (Tabachnick and Fidell, 2015). İlişkisel taramada ise iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişki düzeyi istatistiksel testler kullanılarak ölçülmeye çalışılır (Creswell, 2014). Bu kapsamda bu çalışmada özel eğitim öğretmen adaylarının spora yönelik tutumları ile zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumlarının betimlenmesi amaçlanmıştır. Bununla birlikte özel eğitim öğretmen adaylarının spora ve zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumları üzerinde etken olabileceği düşünülen cinsiyet, sınıf düzeyi, ailesinde ya da arkadaşları arasında özel eğitim gereksinimi olan birey olup olmadığı ve genel olarak sportif etkinliklere katılma durumları değişkenleri açısından incelenmiştir.

3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın hedef evreni, Türkiye'deki üniversitelerin özel eğitim öğretmenliğinde öğrenim gören öğrencilerdir. Araştırmanın ulaşılabilen evreni, Ankara, Nevşehir Hacı Bektaş Veli ve Çanakkale On Sekiz Mart ve Hasan Kalyoncu Üniversitelerinin özel eğitim öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğrencilerdir. Bu evrenden, rastgele yolla seçilen 210 öğrenci çalışma örneklemini oluşturmaktadır. Öğrencilere gönderilen ölçme araçlarından 26 tanesi hatalı kodlama, boş vb. nedenlerden dolayı değerlendirmeye alınmamış, toplam 184 öğrenciden elde edilen veriler değerlendirmeye alınmıştır. Ölçme araçlarının doldurulmasında gönüllük esası aranmıştır.

En son haliyle çalışma örnekleminde yer alan özel eğitim öğretmen adaylarının demografik bilgilerine Tablo 1'de yer verilmiştir.

Tablo 1: Çalışma Örnekleminde Yer Alan Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Demografik Bilgileri

Bağımsız Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Kadm	128	69,6
	Erkek	56	30,4
Sınıf Düzeyi	1. Sınıf	57	31,0
	2. Sınıf	37	20,1
	3. Sınıf	47	25,5
	4. Sınıf	43	23,4
Ailesinde ya da Arkadaşları Arasında Özel Eğitim Gereksinimi Olan Birey Olup Olmadığı	Var	60	32,6
	Yok	124	67,4
Sportif Etkinliklere Katılma Durumu	Katılırim	98	53,3
	Katılmam	86	46,7
Toplam		184	100,0

Tablo 1'de çalışma örnekleminin %30,4'ünü (n=56) erkek öğretmen adaylarının, %69,6'sını (n=128) ise kadın öğretmen adaylarının oluşturduğu görülmektedir. Çalışma örneklemindeki öğretmen adaylarının %31'i (n=57) 1. sınıf öğrencisi iken %23,4'ü ise (n=43) 4. sınıf öğrencisidir. Çalışma grubunda yer alan öğretmen adaylarının %32,6'sını (n=60) ailesinde ya da arkadaşları arasında özel eğitim gereksinimi olan birey var iken %67,4'ünün (n=124) yoktur. Öğretmen adaylarının %53,3'ü (n=98) genel olarak sportif etkinliklere katılıyorken %46,7'si (n=86) katılmamaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, veri toplama sürecinde üç ölçme aracı kullanılmıştır. Birinci aşamada özel eğitim öğretmen adaylarının kişisel bilgilerini belirlemek için araştırmacılar tarafından geliştirilen "*Kişisel Bilgiler Formu*" (KBF), ikinci aşamada özel eğitim öğretmen adaylarının zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumlarının belirlemek için İlhan, Esentürk ve Yanmkaya (2016) tarafından geliştirilen "*Zihinsel Engelli Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutum Ölçeği*", üçüncü aşamada ise adaylarının spora yönelik tutumlarını belirlemek için Koçak (2014) tarafından geliştirilen "*Spora Yönelik Tutum Ölçeği*" kullanılmıştır.

3.3.1. *Kişisel Bilgi Formu (KBF)*

Araştırmacılar tarafından hazırlanan formda, özel eğitim öğretmen adaylarının zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumları üzerinde etken olabileceği düşünülen bazı bağımsız değişkenler yer almaktadır. Bu değişkenler özel eğitim öğretmen adayları ile ilgili demografik bilgileri (cinsiyet, sınıf düzeyi, ailesinde ya da arkadaşları arasında özel eğitim gereksinimi olan birey olup olmadığı ve genel olarak sportif etkinliklere katılma durumları) genel olarak ele almış ve veriler sınıflama sorular olarak KBF'de yer almıştır.

3.3.2. *Zihinsel Engelli Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutum Ölçeği*

Ölçek, İlhan, Esentürk ve Yanmkaya (2016) tarafından geliştirilmiş olup 5'li likert şeklinde hazırlanmıştır. Ölçek 28 madde ve 2 alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutlar; "Sportif Etkinliklere Yönelik Olumlu Tutum" (1.,2.,3.,4.,5.,6.,7.,8.,9.,10.,11.,12.,13.,14.,15.,16.,18.,19.,20. ve 21. maddeler) (SEYOT) ve "Sportif Etkinliklere İlişkin Olumsuz Tutum" (22.,23.,24.,25.,26.,27. ve 28. maddeler) (SEİOT) olarak adlandırılmıştır. SEİOT alt boyutunda yer alan maddeler ters puanlanarak analiz yapılmaktadır. Ölçme aracının güvenilirliği, Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı ve test-tekrar test yöntemi ile incelenmiştir. Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı, ölçeğin genelinde 0.96 "Sportif Etkinliklere Yönelik Olumlu Tutum"(SEYOT) alt boyutunda 0.97 "Sportif Etkinliklere İlişkin Olumsuz Tutum" (SEİOT) alt boyutunda ise, 0.82 olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin genelinde hesaplanan test-tekrar test puanları arasındaki korelasyon katsayısı 0.89 olarak bulunmuşken, "Sportif Etkinliklere Yönelik Olumlu Tutum"(SEYOT) ve "Sportif Etkinliklere İlişkin Olumsuz Tutum" (SEİOT) alt boyutlarında sırası ile 0.93, 0.91 olarak hesaplanmıştır.

3.3.3. *Spora Yönelik Tutum Ölçeği*

Koçak (2014) tarafından geliştirilmiş olup 22 madde ve 3 boyuttan oluşmaktadır. Psikososyal gelişme boyutu

1.,2.,3.,4.,5.,6.,7.,8.,9.,10.,11. ve 12. maddelerden, fiziksel gelişme boyut 13.,14.,15.,16.,17. ve 18. maddelerden zihinsel gelişme boyutu 19.,20.,21. ve 22. maddelerden oluşmaktadır. 5'li Likert tipi bir ölçektir. Ölçekteki maddeler tam katılıyorum "5" katılıyorum "4" orta düzeyde katılıyorum "3" az katılıyorum "2" ve hiç katılmıyorum "1" şeklinde düzenlenmiştir. Ölçeğin güvenilirliğini test etmek için iki yan test korelasyonu (Spearman Brown) katsayısına bakılmış ve bu değer 0.83 olarak bulunmuştur.

3.4. *Verilerin Analizi*

Elde edilen veriler analiz için SPSS 20.0 (Statistical Package For Social Sciences) paket programına yüklenmiştir. Araştırma verilerinin test edilmesinde 0.05 anlam düzeyi alınmıştır. Verilerin analizinde alt probleme ilişkin maddeler gruplandırılarak, maddeler frekans (f), yüzde (%), ağırlıklı ortalama (X) ve standart sapma (SS) gibi betimsel istatistiklerle birlikte ilişkiyel istatistik yöntemleri birlikte kullanılmıştır. İlişkiyel istatistik yöntemleri yapılmadan önce verilerin homojenliğine bakılmış ve normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Verilerin normal dağılımları ile ilgili bulgulara Tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2: Normal Dağılımları İle İlgili Bulgular

			X	Medyan	Mod	Çarpıklık	Basıklık
Zihinsel Engelli Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutum Ölçeği	GENEL	İstatistik	4,37	4,46	4,54	-,744	-,188
		Standart hata	0,021			,179	,356
	Olumlu Tutum Boyutu	İstatistik	4,46	4,52	4,67	-,69 i	-,276
		Standart hata	0,026			,179	,356
	Olumsuz Tutum Boyutu	İstatistik	4,78	5,00	5,00	-1,283	,262
		Standart hata	0,024			,179	,356
Spora Yönelik Tutum Ölçeği	GENEL	İstatistik	4,37	4,32	5,00	-,424	-,645
		Standart hata	0,040			,179	,356
	Psikososyal Gelişme	İstatistik	4,33	4,37	5,00	-,515	-,628
		Standart hata	0,042			,179	,356
	Fiziksel Gelişme	İstatistik	4,43	4,50	5,00	-,505	-,685
		Standart hata	0,037			,179	,356
	Zihinsel Gelişme	İstatistik	4,08	4,00	5,00	-,486	-,752
		Standart hata	0,060			,179	,356

Büyüköztürk (2014)'e göre analizlerde temel olan, puanların normalden aşırı sapma göstermemesidir. Çarpıklık katsayısının -1 ile +1 sınırları içerisinde kalması puanların normal dağılımdan önemli bir sapma göstermediği şeklinde yorumlanabilir. Blest (2003) ve George ve Mallery (2010)'e göre çarpıklık ve basıklık değerlerinin +2 ile -2 arasında olması verilerin normal dağılımı için yeterlidir. Zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum ölçeğinin çarpıklık (-,744) ve basıklık (-,188) değerlerinin belirtilen sınırlar içinde olması ve mod, medyan ve aritmetik ortalamaların birbirine yakın olması, spora yönelik tutum ölçeğinin çarpıklık (-,424) ve basıklık (-,645) değerlerinin belirtilen sınırlar içinde olması ve mod, medyan ve aritmetik ortalamaların birbirine yakın olması (Howitt and Cramer, 2011) verilerin normal dağıldığını göstermektedir.

Tüm sonuçlar doğrultusunda araştırma verilerinin analizi sürecinde parametrik hipotez testleri kullanılmıştır. Bu kapsamda özel eğitim öğretmen adaylarının spora yönelik tutumları ile zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumlarının iki gözenekli değişkenlere göre incelenmesinde bağımsız t-testi, üç ve daha fazla gözenekli değişkenlere göre incelenmesinde tek yönlü varyans analizi (ANOVA) teknikleri kullanılmıştır. Test sonuçlarının yorumlanmasında bir başka istatistik de etki büyüklüğüdür. Cohen d için .2, .5 ve .8 değerleri sırasıyla küçük, orta ve geniş etki büyüklüğü olarak yorumlanır (Büyüköztürk, 2014). Bağımsız t- testi sonuçlarında anlamlı farklılığın etki büyüklüğünü hesaplamak için Cohen'd kullanılmıştır.

Özel eğitim öğretmen adaylarının ölçekte yer alan maddeler için verdikleri cevaplar beşli likert tipinde olup değerlendirme ölçeği grup değer aralığının tespitinde; $a = \text{Ranj} / \text{Yapılacak Grup Sayısı}$ formülü kullanılmıştır (Taşdemir, 2003). Buna göre değerlendirme ölçeği şöyledir;

Tablo 3: Ölçeklerin Puanlandırılması Verilen Ağırlık Nitelik Grupları

	Zihinsel Engelli Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutum Ölçeği	Spora Yönelik Tutum Ölçeği	
Verilen Ağırlık	Nitelik grubu		Sınırı
5	Tamamen Katılıyorum	Tam Katılıyorum	4.20-5.00
4	Katılıyorum	Katılıyorum	3.40-4.19
3	Kararsızım	Orta Düzeyde Katılıyorum	2.60-3.39
2	Katılmıyorum	Az Katılıyorum	1.80-2.59
1	Hiç Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	1-1.79

4. BULGULAR

4.1. Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Zihinsel Belirsizliği Olan Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutumları İle İlgili Bulgular

Tablo 4: Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Zihinsel Yetersizliği Olan Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutumları

	X	SD	Düzye
GENEL	4,37	,291	Tamamen Katılıyorum
Olumlu Tutum Boyutu	4,46	,364	Tamamen Katılıyorum
Olumsuz Tutum Boyutu	1,21	,328	Hiç Katılmıyorum

Tablo 4 incelendiğinde özel eğitim öğretmen adaylarının zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumları genel olarak ($X=4,37$) yüksek düzeydedir. Alt boyutlar incelendiğinde sportif etkinliklere yönelik olumlu tutum boyutu ($X=4,46$) yüksek, sportif etkinliklere ilişkin olumsuz tutum boyutu ($X=1,21$) düşük düzeydedir. Bu durum zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklere katılması konusunda özel eğitim öğretmen adaylarının olumlu tutuma sahip olduğunu göstermektedir.

4.1.1. Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Zihinsel Belirsizliğini Olan Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutumları İle İlgili İlişkisel Bulgular

Tablo 5: Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Zihinsel Yetersizliği Olan Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutumlarına İlişkin T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	X	SS	t	P	Etki Büyüklüğü
GENEL	Kadın	128	4,34	,307	1,880	,062	
	Erkek	56	4,43	,242			
Olumlu Tutum Boyutu	Kadın	128	4,43	,385	1,353	,178	
	Erkek	56	4,51	,310			
Olumsuz Tutum Boyutu	Kadın	128	4,74	,348	2,175	,031	0.3
	Erkek	56	4,86	,264			

Tablo 5 incelendiğinde genel olarak erkek adayların ortalamalarının ($X=4,43$) kadın adayların ortalamalarından ($X=4,34$) yüksek olduğu görülmektedir. Alt boyutlara bakıldığında; sportif etkinliklere yönelik olumlu tutum ($X=4,51$) ve sportif etkinliklere yönelik olumsuz tutum ($X=4,86$) boyutlarında erkek adayların ortalamalarının kadın adayların ortalamalarından yüksek olduğu görülmektedir.

Özel eğitim öğretmen adaylarının zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumlarının cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklemler t testi sonucunda gruplar arası ortalama farkların ölçek genelinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmekte ($p>.05$) iken sportif etkinliklere yönelik olumsuz tutum boyutunda gruplar arası ortalama farkların istatistiksel olarak

anlamli olduğu görülmektedir ($p < .05$). Bu anlamli farklılığın etki büyüklüğü (Cohen's $d=0.388$) düşük düzeydedir

Tablo 6: Özel Eğitim ğretmen Adaylarının Sınıf Düzeyine Göre Zihinsel Yetersizliği Olan Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutum Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri

	Sınıf Düzeyi	N	X	SS
GENEL	1. Sınıf	57	4,31	,318
	2. Sınıf	37	4,38	,284
	3. Sınıf	47	4,41	,279
	4. Sınıf	43	4,41	,266
Olumlu Tutum Boyutu	1. Sınıf	57	4,38	,386
	2. Sınıf	37	4,45	,386
	3. Sınıf	47	4,52	,352
	4. Sınıf	43	4,49	,324
Olumsuz Tutum Boyutu	1. Sınıf	57	4,73	,356
	2. Sınıf	37	4,83	,283
	3. Sınıf	47	4,75	,361
	4. Sınıf	43	4,84	,280

Tablo 6 incelendiğinde genel olarak en yüksek ortalamanın 3. ($X=4,41$), ve 4. ($X=4,41$), sınıfta okuyan adaylarda, en düşük ortalamanın 1. sınıfta okuyan adaylarda ($X=4,31$) olduğu görülmektedir. Alt boyutlara bakıldığında sportif etkinliklere yönelik olumlu tutum boyutunda en yüksek ortalamanın 3. sınıfta okuyan adaylarda ($X=4,52$), en düşük ortalamanın ise 1. sınıfta okuyan adaylarda ($X=4,38$) olduğu; sportif etkinliklere yönelik olumsuz tutum boyutunda en yüksek ortalamanın 4. sınıfta okuyan adaylarda ($X=4,84$), en düşük ortalamanın ise 1. sınıfta okuyan adaylarda ($X=4,73$) olduğu görülmektedir.

Özel eğitim ğretmen adaylarının sınıf düzeyine göre zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum ortalamaları arasındaki farkın anlamli olup olmadığının belirlenmesinde tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmış ve elde edilen sonuçlara Tablo 7'de yer verilmiştir.

Tablo 7: Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeyine Göre Zihinsel Yetersizliği Olan Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutumlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	P
GENEL	Gruplar arası	,367	3	,122	1,451	,230
	Gruplar içi	15,176	180	,084		
	Toplam	15,543	183			
Olumlu Tutum Boyutu	Gruplar arası	,532	3	,177	1,339	,263
	Gruplar içi	23,837	180	,132		
	Toplam	24,369	183			
Olumsuz Tutum Boyutu	Gruplar arası	,395	3	,132	1,223	,303
	Gruplar içi	19,359	180	,108		
	Toplam	19,754	183			

Tablo Z incelendiğinde özel eğitim öğretmen adaylarının zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumlarının sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan tek faktörlü ANOVA sonucunda ölçek geneli gruplar arası ortalamaların istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılaşmadığı ($F=1,451$ $p>.05$) görülmektedir. Alt boyutlara bakıldığında da gruplar arası ortalamaların istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılaşmadığı ($p>.05$) görülmektedir.

Tablo 8: Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Ailesinde ya da Arkadaşlarında Özel Eğitim Gereksinimi Olan Birey Olup Olmadığına Göre Zihinsel Yetersizliği Olan Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutumlarına İlişkin T-Testi Sonuçları

	Ailesinde ya da Arkadaşlarında Özel Eğitim Gereksinimi Olan Birey Olup Olmadığı	N	X	SS	t	P
GENEL	Var	60	4,35	,296		,502
	Yok	124	4,38	,289		
Olumlu Tutum Boyutu	Var	60	4,42	,392	-,967	,335
	Yok	124	4,47	,350		
Olumsuz Tutum Boyutu	Var	60	4,80	,295	,681	,497
	Yok	124	4,77	,344		

Tablo 8 incelendiğinde genel olarak ailesinde ya da arkadaşlarında özel eğitim gereksinimi olmayan adayların ortalamalarının ($X=4,38$) ailesinde ya da arkadaşlarında özel eğitim gereksinimi olan adayların ortalamalarından ($X=4,35$) yüksek olduğu görülmektedir.

Alt boyutlara bakıldığında; sportif etkinliklere yönelik olumlu tutum boyutunda ailesinde ya da arkadaşlarında özel eğitim gereksinimi olmayan adayların ortalamalarının ($X=4,47$) ailesinde ya da arkadaşlarında özel eğitim gereksinimi olan adayların ortalamalarından ($X=4,42$) yüksek olduğu görülmektedir. Sportif etkinliklere yönelik olumsuz tutum boyutunda ailesinde ya da arkadaşlarında özel eğitim gereksinimi olan adayların ortalamalarının ($X=4,80$) ailesinde ya da arkadaşlarında özel eğitim gereksinimi olmayan adayların ortalamalarından ($X=4,77$) yüksek olduğu görülmektedir.

Özel eğitim öğretmen adaylarının zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumlarının ailesinde ya da arkadaşlarında özel eğitim gereksinimi olan birey olup olmadığına göre anlamlı olarak farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız ömeklemler t testi sonucunda gruplar arası ortalama farkların istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Tablo 9: Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Sportif Etkinliklere Katılma Durumlarına Göre Zihinsel Yetersizliği Olan Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutumlarına İlişkin T-Testi Sonuçları

	Sportif Etkinliklere Katılma Durumları	N	\bar{X}	SS	t	P
GENEL	Katılırim	98	4,35	,313	-,898	,371
	Katılmam	86	4,39	,264		
Olumlu Tutum Boyutu	Katılırim	98	4,42	,382	-1,226	,222
	Katılmam	86	4,49	,342		
Olumsuz Tutum Boyutu	Katılırim	98	4,79	,327	,616	,539
	Katılmam	86	4,76	,330		

Tablo 9 incelendiğinde genel olarak sportif etkinliklere katılmayan adayların ortalamalarının ($X=4,39$) sportif etkinliklere katılan adayların ortalamalarından ($X=4,35$) yüksek olduğu görülmektedir.

Alt boyutlara bakıldığında; sportif etkinliklere yönelik olumlu tutum boyutunda sportif etkinliklere katılmayan adayların ortalamalarının ($X=4,49$) sportif etkinliklere katılan adayların ortalamalarından ($X=4,42$) yüksek olduğu görülmektedir. Sportif etkinliklere yönelik olumsuz tutum boyutunda sportif etkinliklere katılan adayların ortalamalarının ($X=4,79$) sportif etkinliklere katılmayan adayların ortalamalarından ($X=4,76$) yüksek olduğu görülmektedir.

Özel eğitim öğretmen adaylarının zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumlarının sportif etkinliklere katılma durumlarına göre anlamlı olarak farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız ömeklemler t testi sonucunda gruplar arası ortalama farkların istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir ($p>.05$).

4.2. Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Spora Yönelik Tutumları İle İlgili Bulgular

Tablo 10: Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Spora Yönelik Tutumları

	X	SD	Düzey
GENEL	4,31	,543	Tamamen Katılıyorum
Psikososyal Gelişme	4,33	,573	Tamamen Katılıyorum
Fiziksel Gelişme	4,43	,504	Tamamen Katılıyorum
Zihinsel Gelişme	4,08	,819	Katılıyorum

Tablo 10 incelendiğinde özel eğitim öğretmen adaylarının spora yönelik tutumları genel olarak ($X=4,31$) yüksek düzeydedir. Alt boyutlar incelendiğinde psikososyal gelişme ($X=4,33$), fiziksel gelişme ($X=4,43$) ve zihinsel gelişme ($X=4,08$) boyutlarında da yüksek düzeydedir. Bu durum özel eğitim öğretmen adaylarının spora yönelik olumlu ve yüksek tutuma sahip olduğunu göstermektedir.

4.2.1. *Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Spora Yönelik Tutundan İle İlgili İlişkisel Bulgular*

Tablo 11: Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Spora Yönelik Tutumlarına İlişkin T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	P
GENEL	Kadm	128	4,28	,607	-,473	,637
	Erkek	56	4,32	,515		
Psikososyal Gelişme	Kadm	128	4,29	,642	-,569	,570
	Erkek	56	4,34	,542		
Fiziksel Gelişme	Kadm	128	4,39	,564	-,650	,516
	Erkek	56	4,45	,477		
Zihinsel Gelişme	Kadm	128	4,08	,867	,085	,933
	Erkek	56	4,07	,801		

Tablo 11 incelendiğinde genel olarak erkek adayların ortalamalarının ($\bar{X}=4,32$) kadın adayların ortalamalarından ($\bar{X}=4,28$) yüksek olduğu görülmektedir. Alt boyutlara bakıldığında; Psikososyal Gelişme ($\bar{X}=4,34$) ve Fiziksel Gelişme ($\bar{X}=4,45$) boyutlarında erkek adayların, zihinsel gelişme ($\bar{X}=4,08$) boyutunda ise kadın adayların ortalamalarının yüksek olduğu görülmektedir.

Özel eğitim öğretmen adaylarının spora yönelik tutumlarının cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklemler t testi sonucunda gruplar arası ortalama farkların ölçek genelinde ve alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Tablo 12: Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeyine Göre Spora Yönelik Tutum Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri

	Sınıf Düzeyi	N	\bar{X}	SS
GENEL	1. Sınıf	57	4,19	,542
	2. Sınıf	37	4,25	,560
	3. Sınıf	47	4,42	,506
	4. Sınıf	43	4,39	,549
Psikososyal Gelişme	1. Sınıf	57	4,23	,581
	2. Sınıf	37	4,25	,576
	3. Sınıf	47	4,45	,522
	4. Sınıf	43	4,38	,602
Fiziksel Gelişme	1. Sınıf	57	4,32	,509
	2. Sınıf	37	4,40	,572
	3. Sınıf	47	4,52	,462
	4. Sınıf	43	4,51	,461
Zihinsel Gelişme	1. Sınıf	57	3,87	,793
	2. Sınıf	37	4,06	,898
	3. Sınıf	47	4,20	,767
	4. Sınıf	43	4,23	,809

Tablo 12 incelendiğinde genel olarak en yüksek ortalamanın 3. ($\bar{X}=4,42$) sınıfta okuyan adaylarda, en düşük ortalamanın 1. sınıfta okuyan adaylarda ($\bar{X}=4,19$) olduğu görülmektedir. Alt boyutlara bakıldığında Psikososyal gelişme boyutunda en yüksek ortalamanın 3. sınıfta okuyan adaylarda ($\bar{X}=4,45$), en düşük ortalamanın ise 1. sınıfta okuyan adaylarda ($\bar{X}=4,23$) olduğu; fiziksel

gelişme boyutunda en yüksek ortalamanın 3. sınıfta okuyan adaylarda ($X=4,52$), en düşük ortalamanın ise 1. sınıfta okuyan adaylarda ($X=4,32$) olduğu; zihinsel gelişme boyutunda en yüksek ortalamanın 4. sınıfta okuyan adaylarda ($X=4,23$), en düşük ortalamanın ise 1. sınıfta okuyan adaylarda ($X=3,87$) olduğu görülmektedir.

Özel eğitim öğretmen adaylarının sınıf düzeyine göre spora yönelik tutum ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığının belirlenmesinde tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmış ve elde edilen sonuçlara Tablo 13'de yer verilmiştir.

Tablo 13: Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeyine Göre Spora Yönelik Tutumlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

	Varyans Kaynağı	KT	sd	KO	F	P
GENEL	Gruplar arası	1,779	3	,593	2,041	,110
	Gruplar içi	52,312	180	,291		
	Toplam	54,092	183			
Psikososyal Gelişme	Gruplar arası	1,530	3	,510	1,563	,200
	Gruplar içi	58,701	180	,326		
	Toplam	60,231	183			
Fiziksel Gelişme	Gruplar arası	1,435	3	,478	1,908	,130
	Gruplar içi	45,113	180	,251		
	Toplam	46,548	183			
Zihinsel Gelişme	Gruplar arası	4,137	3	1,379	2,088	,103
	Gruplar içi	118,890	180	,660		
	Toplam	123,027	183			

Tablo 13 incelendiğinde özel eğitim öğretmen adaylarının spora yönelik tutumlarının sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan tek faktörlü ANOVA sonucunda ölçek genelinde ve alt boyutlarda gruplar arası ortalamaların istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılaşmadığı ($p>.05$) görülmektedir.

Tablo 14: Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Sportif Etkinliklere Katılma Durumlarına Göre Spora Yönelik Tutumlarına İlişkin T-Testi Sonuçları

	Sportif Etkinliklere Katılma Durumları	N	\bar{X}	SS	t	P
GENEL	Katılıyorum	98	4,29	,537	-,447	,655
	Katılmam	86	4,33	,553		
Psikososyal Gelişme	Katılıyorum	98	4,30	,581	-,559	,577
	Katılmam	86	4,35	,566		
Fiziksel Gelişme	Katılıyorum	98	4,45	,488	,625	,533
	Katılmam	86	4,41	,523		
Zihinsel Gelişme	Katılıyorum	98	4,02	,816	-1,034	,302
	Katılmam	86	4,14	,823		

Tablo 14 incelendiğinde genel olarak sportif etkinliklere katılmayan adayların ortalamalarının ($X=4,33$) sportif etkinliklere katılan adayların ortalamalarından ($X=4,29$) yüksek olduğu görülmektedir.

Alt boyutlara bakıldığında; Psikososyal gelişme boyutunda sportif etkinliklere katılmayan adayların ortalamalarının ($X=4,35$) sportif etkinliklere katılan adayların ortalamalarından ($X=4,30$) yüksek olduğu; fiziksel

gelişme boyutunda sportif etkinliklere katılan adayların ortalamalarının ($X=4,45$) sportif etkinliklere katılmayan adayların ortalamalarından ($X=4,41$) yüksek olduğu; zihinsel gelişme boyutunda sportif etkinliklere katılmayan adayların ortalamalarının ($X=4,14$) sportif etkinliklere katılan adayların ortalamalarından ($X=4,02$) yüksek olduğu görülmektedir.

Özel eğitim öğretmen adaylarının spora yönelik tutumlarının sportif etkinliklere katılma durumlarına göre anlamlı olarak farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklem t testi sonucunda gruplar arası ortalama farkların istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir ($p>.05$).

4.3. Öğretmen Adaylarının Zihinsel Yetersizliği Olan Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutundan İle Spora Yönelik Tutundan Arasındaki İlişki Sonuçları

Tablo 15: Öğretmen Adaylarının Zihinsel Yetersizliği Olan Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutumları İle Spora Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki

Değişken	n	r	P
Zihinsel Engelli Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutum	184	,042	,573
Spora Yönelik Tutum			

Tablo 15 incelendiğinde özel eğitim öğretmen adaylarının zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumları ile spora yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir ($p>.05$).

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışmanın amacı, özel eğitim öğretmen adaylarının spora ve zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumlarının ortaya konmasıdır. Araştırmada elde edilen bulgulara bakıldığında ilk olarak öğretmen adaylarının zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklere katılmasına yönelik olumlu tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Mevcut araştırmadan elde edilen bu bulgu alanyazında yapılan çalışma sonuçları ile benzerlik gösterdiği görülmektedir (Kangalgil, Hünük ve Demirhan, 2006; Tant and Watelain, 2016; Kocaer, 2019). Bu sonuçlar bize özel eğitim öğretmen adaylarının özel gereksinimli öğrencilerin sportif faaliyetlere katılmalarını desteklediklerini göstermektedir. Adayların bu düşünceye sahip olmasında özel gereksinimli öğrencilere kişisel olarak bakış açıları veya üniversitede aldıkları eğitimin etkili olduğu söylenebilir. Erkek ve kadın öğretmen adayları arasında sportif etkinliklere ilişkin genel puan ortalamalarında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bu bulgu alanyazında yapılan çalışmalar ile paralellik göstermektedir (Tant and Watelain, 2016). Ancak erkek öğretmen adaylarının tutum ortalamaları kadın öğretmen adaylarına göre yüksek çıkmıştır. Araştırma ile ilgili alan yazma bakıldığında Singh and Devi (2013) ile Tomik, Olex-Zarychta and Mynarski (2012) yılında yaptıkları çalışmada erkek öğretmen adaylarının spor etkinliklerine yönelik tutumlarının kadın öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç üzerinde erkeklerin kadınlara göre sporla daha fazla uğraşmaları ve ilgili olmalarının etkili olduğu söylenebilir. Ayrıca özel eğitim öğretmen adaylarının aldıkları ders içeriklerinin etkinlik temelli ilerlemesinin de bu bulgu üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Çünkü uzmanlık alanı hâkimiyetinin ve çok sık aynı ders içerikleri ile karşılaşmalarının özel eğitim öğretmen adaylarının bu alana ilişkin yeterliliklerinin artmasının tutumları üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca son yıllarda özel gereksinimli olan çocuklara yönelik yapılan sportif etkinliklerin çocukların davranış ve becerilerinin gelişimleri üzerinde etkili olması (Fidan, Asfuroğlu ve Yanardağ, 2019; Konukman, Yılmaz, Yanardağ and Yu, 2017) bu alanda çalışacak olan uzmanların sportif etkinliklere ilişkin olumlu tutum göstermelerinde rol oynamaktadır. Araştırma kapsamında elde edilen bir diğer bulgu ise sportif etkinliklere ilişkin tutumlarının özel eğitim öğretmeni adaylarının sınıf düzeylerine göre değişmediğidir. Özel eğitim öğretmen adaylarının yetersizliği olan bireylere ilişkin tutumları üzerinde daha önceden özel gereksinimli çocuklar ile karşılaşmaları (Tripp and Sherrill, 1991) ve özel eğitim öğretmen adaylarının birinci sınıfa başladıkları andan itibaren özel gereksinimli çocuklar ile iletişim ve etkileşim içerisinde olmalarının sınıf düzeyleri arasında anlamlı farklılığın oluşmamasında etken olduğu söylenebilir. Özel eğitim öğretmen adaylarının sportif etkinliklere katılmalarında yakın çevresinde zihinsel yetersizliği bulunan çocuk olup olmamasına göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Alan yazın

incelendiğinde özel gereksinimli olan çocukların ailelerinin çocukların eğitimlerine ve bu eğitimlerdeki farklı disiplinler arası çalışmalara karşı olumlu tutumları oldukları görülmektedir (Al-Shammari, 2006; Levins, Bornholt and Lennon, 2005; Şenel, 1995). Bu bulgu mevcut araştırma bulguları ile örtüşmemektedir. Ancak araştırmanın uygulandığı çalışma grubunun ailelerinde özel gereksinimli çocukların olmamasına rağmen ilgilendikleri bireylerin tamamının özel gereksinimli birey olmasından dolayı anlamlı bir farklılık oluşmadığı düşünülmektedir. Çalışmada elde edilen bir diğer bulgu özel eğitim öğretmen adaylarının spor yapmalarının veya sportif etkinliklere katılım durumlarının zihinsel yetersizliği olan bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutumlarının üzerinde etken olmadığı sonucudur.

Özel eğitim öğretmen adaylarının spora ilişkin tutumları incelendiğinde, özel eğitim öğretmen adaylarının spora yönelik olumlu ve yüksek tutuma sahip olduğu sonucuna ulaşıldığı görülmektedir. Alanyazm incelendiğinde özel eğitim öğretmen adaylarının spora yönelik tutumlarını inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ancak farklı bölümlerde (beden eğitimi ve sınıf öğretmenliği) öğretmen adaylarına yönelik yapılan çalışmalar ile araştırma bulguları paralellik göstermektedir (Murathan, 2019; Yıldız, Arı ve Yılmaz, 2017). Cinsiyet değişkeninin özel eğitim öğretmen adaylarının spora yönelik tutumları üzerinde etken bir değişken olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Alan yazm incelendiğinde mevcut araştırmanın bulgular ile benzerlik gösteren ve göstermeyen çalışmalar olduğu görülmektedir. Tomik et al., (2012) ve Sing and Devi (2013) tarafından yapılan çalışmalarda cinsiyet değişkeninin spor üzerinde etken bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çoban (2019) yılında yaptığı çalışmada da spora ilişkin tutumlar üzerinde cinsiyet değişkeninin etken olduğu ve erkekler lehine anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Altunay (2018) yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının spora yönelik tutumlarının cinsiyete göre değişmediği sonucuna ulaşmıştır. Yapılan çalışmalar spora yönelik tutumun cinsiyet değişkeninden hem etkilendiği hem de etkilenmediği sonucunu göstermektedir. Araştırma kapsamında özel eğitim öğretmen adaylarının cinsiyetlerinin spora yönelik tutum üzerinde etken olmamasında kişinin okuduğu bölüm, aile yapısı, kültürel çevre gibi birçok faktörün etken olabileceği düşünülmektedir. Araştırma kapsamında elde edilen bir diğer sonuç ise özel eğitim öğretmen adaylarının sınıf düzeylerinin spora ilişkin tutum üzerinde etken olmadığıdır. Varol, Varol ve Türkmen (2017) ve Hergüner ve Yaman (1997) yaptıkları çalışma sonuçları araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Özel eğitim öğretmen adaylarının spora yönelik tutumlarının sportif etkinliklere katılıp katılmama durumuna göre değişmediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarını destekleyen çalışmalar (Kemeç, Tekkurşun Demir ve Koç, 2018) alan yazında yer almaktadır. Bununla birlikte Dursun, Güler ve Mutlu Bozkurt (2019) ve Yılmaz, Kırimoğlu, Arslanboğa ve Arslanboğa (2019) çalışmalarında düzenli spor yapanların tutumlarının spor yapmayanların tutumlarından yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

KAYNAKÇA

- Altunay, F. (2018). *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Ve Mesleki Benlik Saygılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde.
- Al-Shammari, Z. (2006). Special Education Teachers' Attitudes Toward Autistic Students in the Autism School in the State of Kuwait: A case study. *Journal of Instructional Psychology*, 33(3).
- Aksan, D. (1982). *Dilbilim Seçkisi: Günümüz Dilbilimiyle İlgili Yazılardan Çeviriler*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınlan.
- Akşehirli, S. (2011). Söz Edimleri Kuramı Açısından Kurgusal Anlatı Metinlerinde Söz Aktarımı. *Turkish Studies*, 6(2), 143-162.
- Austin, J. L. (2017). *Söylemek ve Yapmak*, (Çev.) R. Levent Aysever, İstanbul: Metis Yayınlan.
- Beirne-Smith, M., Patton, J. R., and Kim, S. H. (2011). *An introduction to intellectual disabilities*. Merrill.
- Bender, W. N., Vail, C. O., and Scott, K. (1995). Teachers attitudes toward increased mainstreaming: Implementing effective instruction for students with learning disabilities. *Journal of learning disabilities*, 28(2), 87-94.
- Blest, D. C. (2003). A new measure of kurtosis adjusted for skewness. *Australian & New Zealand Journal of Statistics*, 45, 175-179.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2014). Bilimsel araştırma yöntemleri. 17. Baskı. *Pegem Akademi*. Ankara.
- Büyüktuncay, M. (2014). Söz Edimleri Kuramı ve Edebiyat: Anlam, Bağlam ve Yinelenebilirlik. *Uluslararası Dil Akademisi Dergisi*, 2(1), 93-105.
- Creswell, J. W. (2014). *A concise introduction to mixed methods research*. SAGE publications.

- Çelebi, V. (2014). Gündelik Dil Felsefesi ve Austin'in Söz Edimleri Kuramı. *Beytulhikme Uluslararası Felsefe Dergisi*, 4(1), 73-89.
- Çoban, Ü. (2019). Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının benlik saygısı, yaşam kalitesi, öz yeterlilik ve akademik başarı düzeylerine etkisinin incelenmesi.
- Cramm, J. M., Finkenflügel, H., Kuijsten, R., and Van Exel, N. J. A. (2009). How employment support and social integration programmes are viewed by the intellectually disabled. *Journal of Intellectual Disability Research*, 53(6), 512-520.
- Dever, A. (2019). Modern Sporda Gözetim: Büyük Spor Organizasyonlarında Bir Panoptikon Olarak Cctv Kameralar. *N9VşehirHacıBektaş Fe/1 Üniversit7siSbe Dergisi*, 9(2), 687-700.
- Dursun, M., Güler, B., ve Bozkurt, T. M. (2019) Öğretmen Adaylarının Zihinsel Engelli Bireylerin Sportif Etkinliklere Katılımına İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(3), 202-209.
- Erkman-Akerson, F. (2005). *Göstergebilime Giriş*, Multilingual. İstanbul.
- Erkuş, A. (2003). *Psikometri üzerine yazılar*. 1. Baskı. Türk Psikologlar Demeği Yayınlan. Ankara.
- Fidan, T., Asfuroglu, B., and Yanardağ, M. (2019). GP213 The effect of structured physical activity on sleep and mental health in severe autistic children. *Archives Disease in Childhood*. 3 (104), 271.
- George, D. and Mallery, M. (2010). *SPSSfor windows step by step: a simple guide andreference*. 17,0 update (10a ed.) Boston: Pearson.
- Gülünay, Y.İ., Kayışoğlu, N.B., ve İlhan E.L. (2017). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının zihinsel engelli çocuklara yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi, 15. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı, 1540.
- Günay, V. D. (2004). *Dil ve İletişim*, Multilingual. İstanbul.
- Hastings, R. P., and Oakford, S. (2003). Student teachers' attitudes towards the inclusion of children with special needs. *Educationalpsychology*, 23(1), 87-94.
- Hergüner, G., ve Yaman, Ö. G. M. (1997). Sporun Üniversite Öğrencilerinin İletişim Beceri Düzeylerine Etkisi. *P3mukatte Üniversites0Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(3), 95-1001.
- Howitt D. and Cramer D.2. Introduction to SPSS statistics in psychology: For version 19 and earlier. London: Pearson Education Limited.
- Hutzler, Y., Meier, S., Reuker, S. and Zitomer, M. (2019). Beden eğitimi öğretmenlerinin engelli çocukların dâhil edilmesine yönelik tutumları ve öz-yeterlilikleri: uluslararası literatürün anlatısı. *Beden Eğitimi ve Spor Pedagojisi*, 24 (3), 249-266.
- İnceoğlu, M. (2011). *Tutum-algı iletişim*. Siyasal Kitabevi.
- İlhan, E. L., ve Esentürk, O. K. (2015). Zihinsel engelli bireylerde sporun etkilerine yönelik farkındalık ölçeği (ZEBSEYFÖ) geliştirme çalışması. *CBÜ BadenEğitimi veSporBUimleri Dergisi*. 9(1), 19-36.
- İlhan, E. L., Esentürk, O. K., ve Yarımkaya, E. (2016). Zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum ölçeği (zebseytö): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 1141-1160.
- Kabasakal, K. (2007). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinde boyun eğici davranışlar ve şiddetle ilişkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Konya.
- Kangalgil, M., Hünük, D., ve Demirhan, G. (2006). İlköğretim, Lise Ve Üniversite Öğrencilerinin Beden Eğitimi Ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 48-57.
- Kemeç, D.G., Tekkurşun Demir, G. ve Koç, S. (2018). Doktor adaylarının zihinsel yetersizliği olan bireylerde sporun etkilerine yönelik farkındalıklar. *Gaziantep ÜniversitesiSpor Bilimleri Dergisi*, 3(4), 153-168.
- Koçak, F. (2014). Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumları: Bir ölçek geliştirme çalışması. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Sp2r Bilimleri Dergisi*, 12(1), 59-69.
- Kınalı, G. (2003). Zihin Engellilerde Beden - Resim - Müzik Eğitimi. Farklı Gelişen Çocuklar. Epsilon Yayınlan. İstanbul.
- Kınmoğlu, H., Esentürk, O., İlhan, E. L., Yılmaz, A., ve Kaynak, K. (2016). İlköğretim, Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi Öğretmenleri İle Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmen Adaylarının Zihinsel Engelli Bireylerin Fiziksel Egzersize Katılımlarının Etkilerine Yönelik Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi. *Manas SosyalAraştırmalar Dergisi*, 5(4), 231-244.

- Kınmoğlu, H., Dalli, M., Yılmaz, A., ve Say, M. (2017). Öğretmen adaylarının zihinsel engelli bireylerin sportif etkinliklerine yönelik tutum düzeylerinin incelenmesi (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Örneği). *Journal of Human Sciences*, 14(4), 3116-3125.
- Kocaer, G. (2019). *Beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Bartın ili örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Bartın. Konukman, F., Yılmaz, İ., Yanardağ, M., and Yu, J. H. (2017). Teaching Sport Skills to Children with Autism. *Journal of Physical Education, Recreation and Dance*, 88(1), 65-66.
- Levins, T., Bornholt, L., and Lennon, B. (2005). Teachers' experience, attitudes, feelings and behavioural intentions towards children with special educational needs. *Social Psychology of Education*, 8(3), 329-343.
- Manoli, A. E., Bandura, C., and Downward, P. (2020). Perceptions of integrity in sport: insights into people's relationship with sport. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 12 (2), 1-14.
- Morgan, C. T. (1991). *Psikolojiye giriş*. 8. Baskı. Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları. Ankara.
- Murathan, F. (2019). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmen Adaylarının Öğretim Uygulamalarına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Asya Eğitim ve Öğretim D5rgisi*, 5 (1), 106-111.
- Özokcu, O. (2018). The relationship between teacher attitude and self-efficacy for inclusive practices in Turkey. *Journal of Education and Training Studies*, 6(3), 6-12.
- Özsoy, Y., Özyürek, M., ve Eripek, S. (1998). *Özel eğitime giriş*. Karatepe Yayınları. Ankara.
- Pehlivan, Z. (2010). Beden eğitimi öğretmen adaylarının fiziksel benlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının analizi. *Eğitim ve Bilim*. 35(156).
- Shippen, M. E., Crites, S. A., Houchins, D. E., Ramsey, M. L., and Simon, M. (2005). Preservice teachers' perceptions of including students with disabilities. *Teacher Education and Special Education*, 28(2), 92-99.
- Siedentop, D. L., Hastie, P., and Van der Mars, H. (2019). *Complete guide to sport education*. Human Kinetics.
- Singh, R. K. C., and Devi, K. S. (2013). Attitude of higher secondary level student towards games and sports. *International Journal of Physical Education, Fitness and Sports*, 2(4), 80-85.
- Sucuoğlu, B., ve Diken, H. İ. (1999). Sınıfında zihin özel gereksinimli çocuk bulunan ve bulunmayan sınıf öğretmenlerinin zihin özel gereksinimli çocukların kaynaştırmalarına yönelik tutumların karşılaştırılması. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 2(3), 25-39.
- Şenel, H. G. (1995). Yetersizliğe sahip kardeşi olanlarla, olmayanların yetersizliğe yönelik tutumları ve kaygı düzeyleri yönünden karşılaştırılması. 2(1), 33-39.
- Tabachnick, B. G., and Fidell, L. S. (2015). *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı*. Nobel yayıncılık. Ankara.
- Tant, M., and Watelain, E. (2016). Forty years later, a systematic literature review on inclusion in physical education (1975-2015): A teacher perspective. *Educational research review*, 19, 1-17.
- Taşdemir, M. (2003). *Eğitimde planlama ve değerlendirme*. 2.Baskı. Ankara: Ocak Yayınevi.
- Temür, E. (2007). *-olimetrik -e -irenç -gzersizlerinin, zihinsel engelli çocukların (10-15 yaş) kol ve bacak -üç-kuvvet gelişimlerine etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Kırıkkale.
- Tripp, A., and Sherrill, C. (1991). Attitude theories of relevance to adapted physical education. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 8(1), 12-27.
- Tomik, R., Olex-Zarychta, D., and Mynarski, W. (2012). Social values of sport participation and their significance for youth attitudes towards physical education and sport. *Studies in Physical Culture and Tourism*, 19(2), 99-104.
- Ülgen, G. (1996). *Eğitim Psikolojisi*. Lazer Ofset, Ankara.
- Varol, R., Varol, S., ve Türkmen, M. (2017). Bartın Üniversitesinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Spora Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi. *Uluslararası Kültürel Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (Uksad)*, 3(2), 316329.
- World Health Organization. (1996). *ICD-10 guide for mental retardation* (No. WHO/MNH/96.3). World Health Organization.
- Yıldız, A. B., Arı, Ç., ve Yılmaz, B. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Örneği). *Muş Alparslan Üniversitesi Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1),

35-45.

Yılmaz, A., Kırunoğlu, H., Aslanboğa, T., ve Aslanboğa, R. Gençlik Ve Spor İl Müdürlüğü Çalışanlarının Zihinsel Engelli Bireylerin Sportif Etkinliklerine Yönelik Tutum Düzeyinin İncelenmesi (Bingöl İl Örneği). *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 360-372.

EXTENDED SUMMARY

Purpose

Recent studies indicate that different methods and educational implementations are used in skill acquisition of individuals with mental disabilities. Sports activities is one of the frequently used educational methods used for children with special education needs. Therefore, the attitudes of experts and prospective teachers towards the use of these methods is of significant importance. In this context, in this research, it was aimed to determine attitudes of prospective special education teachers towards sports and sports activities of mentally disabled individuals. In this purpose, answers were sought for three main research questions. These questions were generated as “How are the attitudes of prospective special education teachers towards sports?, How are the attitudes of prospective special education teachers towards sports activities of mentally disabled individuals?, Is there a significant relationship between the attitudes of the prospective special education teachers towards sports and their attitudes towards the sports activities of the mentally disabled individuals?”, and sub-purposes were discussed in detail for each research question.

Methodology

Relational screening model was used in the research. Although there are many types of non- experimental research, the best known is this model (Tabachnick and Fidell, 2015). In the relational screening model, the relationship level between two or more variables is attempted to be measured using statistical tests (Creswell, 2014). In this context, the aim of this study is to determine the attitudes of prospective special education teachers towards sports and sports activities of mentally disabled individuals. In addition, certain variables such as gender, grade, having an individual with special education needs within the family or among friends, and participation in sports activities in general terms were examined that were considered to have possible impacts on the attitudes of the prospective special education teachers towards sports and sports activities of mentally disabled individuals. The study group is comprised of 184 prospective special education teachers. The data collection was conducted through three different scales. At the first stage, in order to determine the personal information of the prospective special education teachers the “Personal Information Form (PIF)” was used that was developed by the researchers; at second stage, in order to determine the attitudes of prospective teachers towards the sports activities of mentally disabled individuals, the “Attitude Scale for Sports Activities of Mentally Disabled individuals” was used, and at the third stage, in order to determine the attitudes of the prospective teachers towards sports, the “Attitude Scale for Sports” was used.

Findings

The attitudes of prospective special education teachers towards the sports activities of mentally disabled individuals are generally high. This finding points that the prospective special education teachers have a positive attitude regarding the participation of individuals with mental disabilities in sports activities. It is observed that the averages of male prospective teachers are higher than those of female prospective teachers. Examining the sub-dimensions, it is observed that the averages of male prospective teachers are higher than those of female prospective teachers in terms of positive attitude dimension for sports activities and negative attitude dimension for sports activities. It was determined that there was statistically no significant difference among the average attitudes of prospective special education teachers towards the sports activities of mentally disabled individuals concerning their grade levels. This finding indicates that grade level is not an effective variable in the attitudes of prospective special education teachers towards the sports activities of mentally disabled individuals. It was determined that there was statistically no significant difference among the attitudes of prospective special education teachers towards the sports activities of mentally disabled individuals concerning the variable of having an individual with special education needs within the family or among friends. Accordingly, in terms of having an individual with special education needs within the family or among friends, it can be mentioned that there is no variable that affects the attitudes of prospective special education teachers towards sports activities of mentally disabled individuals in general. It is observed that there is no statistically significant difference in the attitudes of prospective special education teachers towards the sports activities of mentally disabled individuals concerning the variable of participation in sports activities.

It is observed that there is statistically no significant difference among the attitudes of prospective special education teachers towards sports concerning the gender variable. Accordingly, it can be said that gender is not an effective variable in the attitudes of prospective special education teachers towards sports. It is observed that there is statistically no significant difference among the attitudes of prospective special education teachers towards sports concerning the grade variable. This result points that grade level is not an effective variable in the attitudes of prospective special education teachers towards sports. It is observed that there is statistically no significant difference

among the attitudes of prospective special education teachers towards sports concerning the variable of participation in sports activities. There was no significant relationship between prospective teachers' attitudes towards sports and their attitudes towards sports activities.

Conclusion and Discussion

The results of the research demonstrate that prospective special education teachers have high-level attitudes towards sports and sports activities of mentally disabled individuals. It was determined that there was statistically no significant difference in the attitudes of prospective special education teachers towards sports concerning the variables of gender, grade, and participation in sports activities. Similarly, it was determined that there was statistically no significant difference in the attitudes of prospective special education teachers towards sports activities of mentally disabled individuals concerning the variables of gender, grade, having an individual with special education needs within the family or among friends, and participation in sports activities. However, it was determined that there was a statistically significant difference for gender variable in the negative dimension concerning the sports activities. It was determined that there was no significant relationship between the attitudes of prospective special education teachers towards sports and attitudes towards sports activities of mentally disabled individuals. All of the findings on the sub- purposes were discussed in detail in the scope of the literature.